KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE ZÁRIEČIE 2026 - 2033

OBSAH

Príhovor starostu obce

Úvod

1. Východisková situácia poskytovania sociálnych služieb
1.1. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb
1.2. Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov
1.3. Analýza sociologických a demografických údajov
1.3.1. Obyvateľstvo
1.3.2. Školstvo
1.3.3. Služby
1.3.4. Nezamestnanosť
1.3.5. Sociálne znevýhodnené skupiny
1.4. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb
1.5. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb
1.6. SWOT analýza v sociálnej oblasti

2. Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb
2.1. Rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb
2.2. Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb
2.3. Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Záver

Použitá literatúra

Národné priority rozvoja sociálnych služieb – MPSVR SR (2014)
Komunitné plánovanie sociálnych služieb – PHDr. Woleková, SOCIA (2004)
PHSR obce Zárečie 2026 - 2033
Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších právnych predpisov
www.statistics.sk

Príhovor starostu obce

Vážení spoluobčania!

Komunitný plán sociálnych služieb obce Zárečie bol spracovaný na obdobie rokov 2026-2033 v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č.455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov. Komunitný plán je dokument, ktorý upravuje plán, obsah a rozsah sociálnych služieb tak, aby zodpovedal špecifikám našej obce a potrebám našich občanov. Našou snahou je, aby sme postupne v ďalšom období zabezpečovali úlohy a stanovené ciele v Komunitnom pláne sociálnych služieb v obci, aby sme mohli adresnejšie a efektívnejšie využívať finančné prostriedky obecného rozpočtu pre skvalitnenie sociálnych služieb. Obec Zárečie s ohľadom na svoju veľkosť a rozpočtové možnosti zabezpečuje sociálne potreby občanov primárne v spolupráci s regionálnymi partnermi, najmä prostredníctvom zariadení a služieb v meste Púchov prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

Ďakujem všetkým, ktorí sa na jeho tvorbe podieľali a želám si, aby sme spoločne dokázali zvládnuť naše zámery aj v tejto oblasti.

Peter Haluška

Úvod

Vývoj spoločnosti zavádza do praxe nové pojmy, nové technológie, nové prístupy. Celá spoločnosť prechádza vývojom a v tejto súvislosti sa do praxe zavádza aj pojem „komunitné plánovanie“.
Zmyslom komunitného plánovania najmä v obciach je aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným, koordinovaným postupom. Komunitný plán by mal odpovedať na otázky typu:
Aké sociálne služby treba vytvoriť?
Aké sociálne skupiny potrebujú zvýšenú starostlivosť?
Aké má obec ľudské, materiálne a finančné zdroje na poskytovanie sociálnych služieb?

Cieľom komunitného plánovania je najmä posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín. Komunitný plán obce sa vypracúva v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb s ohľadom na miestne špecifiká a potreby. Stratégia rozvoja sociálnych služieb obce v predpokladanom komunitnom pláne zahŕňa v sebe aktualizáciu kompetencií podľa novej legislatívy zákona o sociálnych službách, ktorý značne rozširuje pôsobnosť obce a prioritne podporuje rozvoj zvyšovania kvality poskytovaných sociálnych služieb, komunitných a terénnych služieb, sociálneho poradenstva, prevencie a krízovej intervencie, odborného a osobného rastu zamestnancov v sociálnych službách.

Zmyslom komunitného plánovania je taktiež aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným koordinovaným postupom, posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín. Hlavným zámerom realizácie komunitného plánu sociálnych služieb je spokojnosť občanov s poskytovanými službami obci, zvýšenie kvality života, aktívny záujem ľudí o udržateľnosť a rozvoj komunity obce.

1. Východisková situácia poskytovania sociálnych služieb

1.1. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009 sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb tzv. štandardy kvality.
Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do 5 skupín v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené: sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb (nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízko prahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania), sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúlaďovania rodinného života, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, nízko prahové denné centrum pre deti a rodinu), sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a pred čitateľská služba, tlmočnícka služba, sprostredkovanie

osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok), sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií), podporné služby (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, integračné centrum, jedáleň, práčovňa, stredisko osobnej hygieny).

Sociálna oblasť súvisí s dokumentmi vyššej úrovne a to:
a)Národný strategický referenčný rámec – základný strategický dokument SR, na základe ktorého Slovenská republika môže využívať zdroje z fondov EÚ v programovom období 2007 – 2013,
b)Programové vyhlásenie vlády – august 2006,
c)Národný akčný plán dekády začleňovania rómskej populácie 2005 – 2015,
d)Stratégia rozvoja sociálnych služieb Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Štát priamo v § 83, odsek 2 zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách ukladá obci vypracovanie a schválenie komunitného plánu sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadní miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných na území obce a určí personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

MPSVR SR v júni 2009 vydalo Národné priority rozvoja sociálnych služieb ako záväzný dokument, vypracovaný v súlade so zákonom slúžiaci ako nástroj štátnej politiky rozvoja sociálnych služieb a taktiež systémovým vyjadrením záujmov, úloh a podporných opatrení vlády SR v tejto oblasti. Národné priority rozvoja sociálnych služieb sú odzrkadlením reálnej situácie poskytovania sociálnych služieb v SR (najmä ich nedostupnosť, nedostatočné materiálno technické zabezpečenie, personálne podmienky poskytovania sociálnych služieb) a vychádzajú z potrieb identifikovaných v rámci SR a zároveň z priorít Európskeho spoločenstva (dostupnosť, prístupnosť sociálnych služieb, ich finančná udržateľnosť).
Jedným z prierezových princípov národných priorít je deinštitucionalizácia sociálnych služieb a postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb a prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu) a podpora poskytovania terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.
Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami.

1.2. Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb.

Sociálnu problematiku rieši najmä nasledujúca legislatíva SR:
-zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách,
-výnos MPSVaR SR z 5.12.2007 č. 29775/2007 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MPSVaR SR,
-zákon 305/2005 Z. z. o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele,
-zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov,
-zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa v znení neskorších predpisov,
-zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi v znení neskorších predpisov,
Miestnu legislatívu tvorí všeobecné záväzné nariadenia obce, ktoré sa týkajú sociálnej problematiky zásady poskytovania finančnej pomoci.

Zákon o sociálnych službách č. 448/2008 Z. z. a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov dáva obci tieto hlavné kompetencie a úlohy:
Podľa § 80 zákona 448/2008 Z. z. – Pôsobnosť obce.
Podľa toho obec:
a)vypracúva, schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
b)utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
c)obec od 1.9.2025 nie je správnym orgánom v konaniach o odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, v odkázanosti na opatrovateľskú službu, v odkázanosti na prepravnú službu a ďalšie,
d)od 1.9.2025 obec Zárieče nevyhotovuje posudky a rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu. Táto pôsobnosť zo zákona prechádza na Úrad práce sociálnych vecí a rodiny.
e)poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb v nocľaháreň, v nízko prahovom dennom centre sociálnej služby v nízko prahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári opatrovateľskej služby, prepravnej služby, odľahčovacej služby,
f)poskytuje základné sociálne poradenstvo,
g)môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
h)uzatvára zmluvu o poskytovaní sociálnej služby, o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby o uhradení ekonomicky oprávnených nákladov podľa § 71 ods. 6 s inou obcou alebo iným poskytovateľom sociálnej služby, ktorého zriadila iná obec, alebo vyšší územný celok a ďalšie.

V ustanoveniach §§ 82 a 83 upravuje zákon o sociálnych službách úlohy obce v komunitnom rozvoji a komunitnom plánovaní:
§ 82
Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia
1. Obec za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situáciách a riešenia miestnych problémov utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, a na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu.

Komunitná práca je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.

Komunitná rehabilitácia je koordinácia činnosti subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti.

Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácií a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

Zmeny platné v zákone č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov platné od 1.1.2018.

Zmeny v zákone sa dotkli aj paragrafu 83, ktorý upravuje náležitosti Komunitného plánu sociálnych služieb. Prechodné ustanovenie zákona v § 110ah hovorí o tom, že "Obec je povinná uviesť komunitný plán sociálnych služieb do súladu s § 83 ods. 5 do 30. júna 2018."
Aktuálne znenie § 83 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v
znení neskorších predpisov platné od 1.1.2018.

Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb

(1) Obec vypracúva komunitný plán sociálnych služieb a vyšší územný celok vypracúva koncepciu rozvoja sociálnych služieb v spolupráci s inými poskytovateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode, s prijímateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode.

Obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie a do 15 dní od jeho schválenia ho predkladá vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode sa nachádza.

Vyšší územný celok vypracúva a schvaľuje koncepciu rozvoja sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb a komunitných plánov sociálnych služieb obcí vo svojom územnom obvode.

Obec a vyšší územný celok sú povinné predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb a návrh koncepcie rozvoja sociálnych služieb na verejnú diskusiu. Obec je povinná predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb na schválenie obecnému zastupiteľstvu do šiestich mesiacov od zverejnenia národných priorít rozvoja sociálnych služieb. Vyšší územný celok je povinný predložiť návrh koncepcie rozvoja sociálnych služieb zastupiteľstvu samosprávneho kraja do dvanástich mesiacov od zverejnenia národných priorít rozvoja sociálnych služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb obsahujú najmä analýzu poskytovaných sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku, analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku, analýzu demografických údajov a sociálnej situácie v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku, určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku, časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb s určením kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity tak, aby boli vytvorené podmienky na zabezpečenie dostupnosti sociálnej služby pre obyvateľov obce a vyššieho územného celku, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu, vrátane určenia finančných podmienok, personálnych podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok, ktoré vytvára obec, vyšší územný celok a zapojené subjekty na tvorbu a realizáciu komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb, spôsob každoročného vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb, podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb.

(6) Finančnými podmienkami obce a vyššieho územného celku podľa odseku 5 písm. e) sa rozumie určenie finančných zdrojov z rozpočtu obce, rozpočtu vyššieho územného celku a rozpočtu verejného poskytovateľa sociálnej služby na spolufinancovanie potrebnej kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu

miest v jednotlivých druhoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu podľa konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity.

Obec a vyšší územný celok zverejňuje komunitný plán sociálnych služieb a koncepciu rozvoja sociálnych služieb vhodným a v mieste obvyklým spôsobom.

Obec vydáva poskytovateľovi sociálnej služby uvedenej v § 25, § 35, § 36 a 40 na jeho žiadosť bezplatne písomné vyjadrenie o súlade predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku podľa § 78b s komunitným plánom sociálnych služieb obce. Ak je žiadateľom o poskytnutie finančného príspevku obec, písomné vyjadrenie podľa prvej vety vydá obec z vlastného podnetu.

Vyšší územný celok vydáva poskytovateľovi sociálnej služby uvedenej v § 26, § 27, § 29, § 34, § 37 až 39 na jeho žiadosť bezplatne písomné vyjadrenie o súlade predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku podľa § 78b s koncepciou rozvoja sociálnych služieb vyššieho územného celku.

Súlad predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku podľa § 78b s komunitným plánom sociálnych služieb obce alebo s koncepciou rozvoja sociálnych služieb vyššieho územného celku sa posudzuje na základe vopred určených a zverejnených kritérií pri dodržaní princípov rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie subjektov, transparentnosti, proporcionality, hospodárnosti a efektívnosti.

.

Komunita a komunitný rozvoj

Komunita je skupina osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou v obci alebo v časti a ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele.

Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, hlavne rozvojom sociálnych služieb.

Komunitná rehabilitácia v oblasti poskytovania sociálnych služieb je koordinácia činnosti subjektov – rodina, mesto, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, poskytovatelia služieb zamestnanosti a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti.
Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácií a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

Základná terminológia

Prijímateľ sociálnej služby – je fyzická osoba, ktorá využíva sociálne služby, nakoľko sa ocitla v nepriaznivej sociálne situácií.

Poskytovateľ sociálnej služby – je subjekt poskytujúci sociálne služby za podmienok stanovených zákonom alebo prostredníctvom právnickej osoby, ktorú zriadila na tento účel: verejný poskytovateľ – obec, vyšší územný celok, neverejný poskytovateľ – neziskové organizácie, občianske združenia.

Objednávateľ sociálnej služby- je osoba, ktorá zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb
Obec a vyšší územný celok - subjekt, v kompetencií ktorého je sociálna služba.

Sociálna služba - je súbor odbornej, obslužnej alebo ďalšej činnosti, zamerané na prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a podpora jej začlenenia do spoločnosti zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby, riešenie krízovej sociálnej situácie prevenciu sociálneho vylúčenia.

Sociálne bývanie - úlohou štátu v rámci sociálnej politiky je vytvárať legislatívne a ekonomické podmienky pre dostupnosť bývania aj domácnostiam s nízkymi príjmami a pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva. Keďže časť obyvateľstva nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na kúpu bytu, ani takou výškou príjmu, ktorá by mu umožnila splácať hypotekárny úver, sú tieto domácnosti odkázané na pomoc verejného sektora.
Výstavbu nájomných bytov pre verejný nájomný sektor budú naďalej zabezpečovať hlavne obce. Je však potrebné vytvárať podmienky, aby sa do tejto výstavby mohli v širšej miere zapojiť aj neziskové organizácie a iné subjekty.

Sociálna politika v oblasti bývania definuje špeciálne formy bývania určené pre nasledovné kategórie:

1. občania, ktorí sa dostávajú do pozície skupín ohrozených sociálnym vylúčením, napr.:
-občania, ktorí v dôsledku nízkej úrovne vzdelania a kvalifikácie vykonávajú iba príležitostné pomocné práce, prípadne sú bez práce,
-ľudia s fyzickým alebo mentálnym postihnutím,
-mládež po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy,
-starí ľudia, osamelí rodičia s deťmi a mnohodetné rodiny,
-občania marginalizovanej rómskej komunity.

2. marginalizované skupiny obyvateľstva, v najvyššej miere Rómovia, ktoré sa vyznačujú úplným sociálnym vylúčením napríklad v dôsledku straty bydliska, dlhodobej nezamestnanosti, závislosti od drog, nedostatočnej sociálnej prispôsobivosti.

Pre bývanie týchto skupín obyvateľstva treba vytvárať podmienky najme v sociálnom bývaní zodpovedajúceho štandardu, alebo v prípade niektorých špecifikovaných sociálne ohrozených či vylúčených skupín v rôznych zariadeniach sociálnych služieb, v ktorých je poskytovaná osobitná sociálna alebo zdravotná starostlivosť a sú zabezpečené aj iné služby v závislosti od druhu a účelu zariadenia.

Do kategórie sociálneho bývania možno zahrnúť:
nájomné byty vo verejnom nájomnom bytovom sektore vrátane malometrážnych bytov učených ako prvé bývanie pre mladé rodiny s tým, že nárok na takéto bývanie budú mať len domácnosti do stanovenej výšky príjmov, byty a iné formy bývania pre domácnosti s nízkymi príjmami a skupiny so špecifickými potrebami, ako napríklad byty pre občanov v sociálnej núdzi, s ťažkým zdravotným postihnutím, osamelých rodičov starajúcich sa o maloleté deti, mnohodetné rodiny, občanov po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy, občanov s problémami sociálneho začlenenia a občanov bez prístrešia, byty nižšieho štandardu pre neplatičov nájomného a pre marginalizované skupiny obyvateľstva byty pre bývanie starších ľudí, pričom sa bude vychádzať z majetkových pomerov budúcich užívateľov.

Pre veľmi úzko špecifikované sociálne ohrozené či vylúčené skupiny obyvateľstva je bytová otázka zabezpečená vo forme zariadení sociálnych služieb. Medzi tieto zariadenia je možné zaradiť detské domovy, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, útulky atď.
Zariadenia sociálnych služieb však neslúžia na zabezpečovanie bývania, ich prioritou je poskytovanie sociálnych služieb.

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Sociálna núdza je stav, keď si občan nemôže sám zabezpečiť starostlivosť o svoju osobu, o svoju domácnosť, ochranu a uplatňovanie práv a právom chránených záujmov alebo kontakt so spoločenským prostredím najmä vzhľadom na vek, nepriaznivý zdravotný stav, stratu zamestnania.

Životné minimum je spoločensky uznaná minimálna hranica príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze.

Osobitný príjemca je obec, alebo ak je to odôvodnené, iná právnická osoba alebo fyzická osoba. Osobitného príjemcu určuje rozhodnutím ÚPSVaR. Ak osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky vo vecnej forme, je povinný ich poskytovať za cenu obvyklú a na mieste dostupnom občanovi v hmotnej núdzi. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu, ak sa doterajšou výplatou dávky a príspevkov nedosiahol účel. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu po jeho predchádzajúcom súhlase. ÚPSVaR uvoľní osobitného príjemcu, ak pominuli dôvody na jeho určenie. Obec je osobitným príjemcom dávky a príspevkov na základe rozhodnutia ÚPSVaR aj vtedy, ak súhlasí, že bude vykonávať funkciu osobitného príjemcu voči všetkým občanom vo svojom územnom obvode, ktorým úrad priznal dávku a príspevky právoplatným rozhodnutím. Na takýto výkon osobitného príjemcu úrad s obcou uzatvorí dohodu. Osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky v peňažnej forme alebo vo vecnej forme a je povinný ich použiť len na prospech občana v hmotnej núdzi a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú. ÚPSVaR dohliada, ako ním určený osobitný príjemca plní svoje povinnosti.

1.3. Analýza sociologických a demografických údajov

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Základným riadiacim dokumentom, ktorý usmerňuje všetky plánované rozvojové aktivity obce je PHSR obce. PHSR obce Zárečie deklaruje rozšírenú víziu obce takto:
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je rozvojovým dokumentom vypracovaným pre obdobie rokov 2026 – 2031, ktorého cieľom je dosiahnutie trvalo udržateľného hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce s dôrazom na využitie miestnych zdrojov, pri súčasnom rešpektovaní limít a zachovaní rovnováhy v jednotlivých zložkách života a životného prostredia. Úspešná implementácia PHSR môže v obci Zárečie napomôcť k zlepšeniu vybavenosti obce základnou infraštruktúrou, povzbudeniu podnikateľskej aktivity, rozvoju vidieckej turistiky, efektívnemu zvýšeniu využitia miestnych daností, aktivizácii miestneho obyvateľstva, oživeniu kultúrneho, športového a spoločenského života v obci, zlepšeniu sociálnej klímy a životného prostredia. Následne na to môže realizácia opatrení stanovených PHSR generovať príjmy a tým zvýšiť celkovú životnú úroveň obyvateľstva a zároveň postaviť pevné základy zodpovednej miestnej samosprávnosti .
Sociálna analýza je súhrn faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy a zámery na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj sociálnych služieb. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

Sociologické faktory majú najväčší vplyv na vývoj spoločnosti a to:
demografické zmeny – znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov zmeny v životnom štýle – rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí, zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, vplyv techniky a médií, oslabovanie tradičných ľudských hodnôt – zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, peniaze ako meradlo hodnôt, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a deti narodených mimo manželstva.

Technologické faktory ovplyvnia tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, podstatne zvyšujú produktivitu i kvalitu výroby. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov pre sociálne účely, stým však súvisí aj nárast financií potrebných na ich získanie, prevádzku a údržbu. Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné rôznym spôsobom. V súčasnosti je možné poskytovať sociálne služby s využitím telekomunikačných technológií.

Ekonomické faktory, ktoré svojimi zmenami za posledných dvadsať rokov ovplyvnili vývoj celej spoločnosti. V oblasti služieb vo verejnom záujme došlo k zmenám systému v oblasti organizácie, riadenia aj financovania. Od 1.júla 2002, kedy sa začala decentralizácia verejnej správy, prešli sociálne zariadenia a služby do pôsobnosti samospráv. Zariadenia získali viac kompetencií, v súčasnosti majú možnosť uchádzať sa o finančné prostriedky z fondov EÚ.

Politické faktory určuje parlament a vláda zákonmi a programovými vyhláseniami alebo rozhodnutím vstúpiť do EÚ a NATO, zavedenie eura na Slovensku. Programovým vyhlásením z augusta 2006 Vláda SR sa zaviazala poskytovať pre obyvateľov taký sociálny program, ktorý bude garantovať udržanie a rozvoj ľudských, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv smerujúcich k dôstojnej životnej úrovni každého človeka. Systém sociálnej politiky bude nastavený tak, aby bol sociálne spravodlivý, transparentný, trvalo finančne udržateľný a aby zabezpečil rovnosť príležitosti. K prioritám vlády v sociálnej oblasti patrí politika zamestnanosti, pracovné vzťahy a sociálny dialóg, sociálne zabezpečenie, podpora rodiny, podpora rodovej rovnosti a efektívnosti inštitúcií.

Poloha obce

Územie obce Zárieče patrí do Trenčianskeho kraja, okresu Púchov. Obec Zárieče sa rozprestiera od údolnej nivy Bielej vody po juhozápadné úpätie Bielych Karpát a severovýchodné predhorie Javorníkov s rozlohou 942 ha. Katastrálne územie Zárieča hraničí s katastrálnym územím obcí: Mestečko, Lúky, Zubák, a Vydrná.

Vzdialenosť okresného mesta	Púchov	10 km
Vzdialenosť do krajského mesta	Trenčín	50 km
Vzdialenosť do hlavného mesta	Bratislava	174 km

Vznik obce a história obce

História obce Zárieče História obce úzko súvisí s dejinami Lednického hradného panstva v 15. storočí, aj keď dôkazy o prvom osídlení okolia obce spadajú až do mladšej doby kamennej. Hlavné osídľovanie Púchovskej doliny, ktorej súčasťou je aj obec, sa pravdepodobne začalo v 13. storočí. Ako prvé boli osídľované nižšie položené oblasti, na území dnešných obcí Dohňany, Zbora, atď.. Počiatky osídľovania Zárieča kolonistami spadajú do 14. storočia a končia v časovom horizonte do 17. storočia. Väčšina kolonistov pochádzalo z Rumunska a Ukrajiny. Riadili sa súhrnom právnych noriem „Valašským právom“, mali vlastnú samosprávu a súd, boli oslobodení od robotovania.
Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1475, kedy sa spomína ako Zaryecze. Zmienka bola súčasťou dotačnej listiny panstva Lednica, ktorou ho chcel darovať kráľ Matej Korvín Petrovi Nehézovi. V roku 1504 daroval uhorský kráľ Vladislav II Jagelonský panstvo Lednica rodine Podmanickovcom. Uvedená skutočnosť bola základom sporu rodiny Podmanickovcov s rodinou Záblatskou. Uvedené spory siahali až do roku 1558, keď zomrel Rafael Podmanický, nezanechajúc žiadneho potomka. V roku 1616 prešlo Lednické panstvo do vlastníctva Rákocziovcov. S menom Juraja Rákocziho I je spojený príchod evanjelických moravských exulantov a príslušníkov Jednoty bratskej, ktorá sa usadila v Púchovskej

doline. Posledným majiteľom Lednického panstva bol tekovský župan František Dobó, ktorý panstvo kúpil od kráľovskej komory.
Samotný názov obce prešiel nasledujúcim vývojom. V roku 1475 bola spomínaná ako Zaryecze, v roku 1504 Zaryczy, 1507 Zarycze a v roku 1515 Zaecze. Po roku 1920 používala obec názov Zárieč. Súčasný názov obce sa ustálil v roku 1927.
Z historického hľadiska je významné hospodárstvo obce a jej ekonomická aktivita. Daňové súpisy podávajú informácie o obyvateľoch a počiatkoch výroby, keď mala v roku 1720 obec 20 daňovníkov, 3 mlyny, v roku 1784 už 116 domov,130 rodín a 704 obyvateľov, prevažne evanjelického vierovyznania. Obyvateľstvo sa živilo prevažne poľnohospodárstvom. Obec Zárieč bola povinná pestovať hrozno a chovať ovce.
Po vydaní tolerančného patentu Jozefa II v roku 1781 sa 6 obcí susediacich so Zárieč dohodlo vybudovať evanjelický kostol na území obce. Kostol bol z dreva a bol dokončený v roku 1786.
V 19. storočí boli typické nielen pre túto oblasť maďarizačné tlaky. Obyvatelia Zárieč týmto snahám nepodľahli. Na cirkevnej škole sa vyučovalo po slovensky, pričom školu navštevovali aj deti z okolitých obcí. Z hľadiska hospodárskeho zamerania sa koncom 19. a začiatkom 20. storočia obyvatelia obce zaoberali prevažne tkáčstvom, tesárstvom, garbiarstvom, vyšívaním krojov a šitím papúč. K hospodárskemu rozvoju prispela aj výstavba železnice Púchov – Horní Lideč, ktorá začala v roku 1935. Pri tejto príležitosti bol v obci odhalený aj pamätník M. R. Štefánika.
V období II. Svetovej vojny obyvatelia pomáhali partizánom pri prechode z Moravy na Slovensko. V roku 1944 vznikov v obci Revolučný národný výbor. Od ukončenia vojny sa história obce vyvíjala v smere hospodársko-sociálnych aktivít až do súčasnej podoby. Už v roku 1946 bola elektrifikovaná, obyvatelia zrekonštruovali bývalú pálenicu, vybudovali školu a zborovňu štátnej meštiackej školy. Neskôr v obci vybudovali zdravotné stredisko a bolo založené jednotné roľnícke družstvo, ktoré sa stalo hlavným zamestnávateľom v obci.

Vymedzenie územia

Obec Zárieč sa rozprestiera v severozápadnej časti Slovenskej republiky v Trenčianskom Samosprávnom kraji. Veľkosťou katastrálneho územia patrí skôr k malým sídlam Slovenskej republiky. Z hľadiska počtu obyvateľov sa radí tiež medzi malé obce. Katastrálne územie obce zaberá plochu 942 ha. Stred obce leží v nadmorskej výške 330 m. n. m. Najnižší bod obce leží v nadmorskej výške 325 m. n. m. a najvyšší 757 m. n. m. ktorý sa nachádza na západnej strane vrchu Kýčera (828 m. n. m.) medzi Zárieč a Zubákom. Súčasťou obce sú osady Brezová, Hudákovci, Ježovci, Klecenec a Marmanovci.
Celé katastrálne územie obce patrí geograficky do geomorfologického celku Západných Karpát. Obec leží na styku Javorníkov a Bielych Karpát (ako časti Západných Karpát), severozápadne od mesta Púchov. Stred obce je od mesta Púchov vzdialený 10 km. Územím preteká rieka Biela Voda. Charakter doliny, v ktorej obec leží, sa formoval koncom neogénu a cez celý kvartér. Rôznosť morfologických celkov na tomto území vychádza z geologickej stavby. Geomorfologická stavba sa vyznačuje horninami tvrdšími a odolnejšími proti zvetraniu, predovšetkým na strmších úbočiach, inak ide zväčša o mäkké podložie. Geológia okolia obce je veľmi zložitá. Katastrálne územie obce má pahorkovitý až hornatý charakter, čo významným spôsobom ovplyvnilo aj jeho hospodárske využitie.

1.3.1. Obyvateľstvo

Podľa PHSR obce Zárieč celkový počet obyvateľov vykazuje v sledovanom období prirodzený úbytok obyvateľstva. Od roku 2015 do roku 2024 počet obyvateľov obce Zárieč klesol z pôvodných 707 obyvateľov na 696 obyvateľov v roku 2024. Obec Zárieč je obec s úbytkom obyvateľstva. V obci sa nachádza najväčší podiel obyvateľov v produktívnom veku, spolu až 67%. V predproduktívnom veku je 16% obyvateľstva a poproduktívnom veku 16% obyvateľov.
Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce - najväčší podiel vzdelania je úplné stredné odborné s maturitou.

Demografia obce Zárieče ku dňu 31. 12. 2025

Štatistika rok 2025

Ukazovateľ:	Hodnota:
Počet obyvateľov k 31. 12. 2025	675
muži	335
ženy	340
Vek 0 – 14 rokov spolu	108
Vek 15 - 64 rokov ženy	217
Vek 15 – 64 rokov muži	239
Vek 65+ ženy a muži spolu	111
Narodené deti	4
Zosnulé osoby	9
Prisťahované osoby	8
Odsťahované osoby	8
sobáše	2
Nárast	0

Priemerný vek k 31.12.2025 40,14

1.3.2. Školstvo

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest.
V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci poskytuje Základná škola s materskou školou Zárieče**.**
Osemročná stredná škola v Zárečí bola zriadená v roku 1953. Nová budova školy bola skolaudovaná 3. septembra 1960 a slávnostne otvorená 6. novembra 1960. Budova bola jednoposchodová, mala 10 učební, 4 kabinety. Nemala šatne, preto mali žiaci veci na chodbe. Priestory kapacitne nestačili, preto sa učilo na smeny. Dobudovalo sa volejbalové a hádzanárske ihrisko, doskočisko, atletická dráha. Na jar 1990 sa začala realizovať prístavba školy. Prvé poschodie novostavby bolo otvorené v roku 1992.V roku 1995 bola dostavaná telocvičňa, dokončené zemné práce, zasiate trávniky a upravený celý školský areál. V našej škole má od školského roku 1996/1997 svoju pobočku ZUŠ – odbor hudobný a výtvarný. V roku 1998 získala škola právnu subjektivitu. Od 1. júna 2004 sa ZŠ Zárieče a MŠ Zárieče zlúčili pod spoločným názvom Základná škola s materskou školou Zárieče.
Škola je plnoorganizovaná. Vyučuje sa v 1. -9. ročníku. Leží v centre dediny, v peknom tichom prostredí. Areál školy je oplotený. Nachádza sa v ňom školský sad, multifunkčné ihrisko, asfaltová plocha na hádzanú, basketbal, vybíjanú, volejbal,v zime hokej. V átriu školy je vybudovaná záhrada s jazierkami a altánkom. Exteriér školy krášlia kvetinové záhony a upravené trávnaté plochy. Školský komplex tvorí A a B blok, v ktorom sa nachádzajú učebne, kabinety, sociálne zariadenia, šatne, školský klub, a telocvičňa.
Škola je vykurovaná z kotolne na biomasu, z ktorej je pripojená budova MŠ a ŠJ, ktorá sa nachádza cca 100 m od budovy školy. Má samostatný uzavretý areál s pieskoviskom a preliezkami. Deti základnej školy sa stravujú v školskej jedálni, ktorá je súčasťou materskej školy. V škole majú deti možnosť byť po vyučovaní v školskom klube detí. Školu navštevujú žiaci z obcí Zárieče, Mestečko, Vydrná, Lúky, Lazy pod Makytou .

1.3.3. Služby

V obci sa nachádza Bistro. Občania a návštevníci môžu využiť kultúrny dom v centre obce a tiež aj susedný letný amfiteáter.

Administratíva

V obci sa nachádza obecný úrad, matričný úrad, stavebný úrad a oblasť sociálnych služieb. Pošta je v prevádzke v susednej obci Lúky a Dohňany každý pracovný deň.

Hromadná doprava

V obci je v súčasnosti celkom 5 autobusových zastávok SAD vo vyhovujúcej pešej dostupnosti. Obyvatelia majú možnosť využiť dopravné služby podľa cestovného poriadku SAD Trenčín. Uvedenú frekvenciu autobusového spojenia možno považovať za primeranú, vzhľadom na veľkosť obce.
Okrem autobusového spojenia obyvatelia využívajú i vlakové spojenie, ktoré premáva na železničnej trati, ktorá spája SR a ČR - Horní Lideč so zástavkou v obci.

Zdravotníctvo

V obci sa nenachádza ani zdravotnícke zariadenie ani ordinácia praktického lekára. Obvodný lekár pre občanov Zárečia je v zdravotníckom zariadení Zdravie a. s. v Púchove.
Pre obyvateľov je spádovou nemocnicou Nemocnica s poliklinikou v Považskej Bystrici, vzdialená od obce cca 30 km, obyvatelia majú možnosť využiť zdravotnícke zariadenie Zdravie a. s. v Púchove, vzdialené od obce cca 10 km.

Sociálna starostlivosť

Domov dôchodcov sa v obci nenachádza. Na sociálnom úseku obec zabezpečuje nevyhnutnú sociálnu starostlivosť pre svojich občanov formou opatrovateľskej služby v domácnosti. Pre seniorov je potrebné v obci vybudovať denné sociálne zariadenie (stacionár, denné centrum a pod.).
Občania v prípade odkázanosti využívajú kapacity v spádovom meste Púchov, prípadne žiadajú o peňažné príspevky na opatrovanie priamo cez ÚPSVaR.

Občianske a záujmové združenia na území obce

V obci aktívne vykonáva svoju záujmovú a spolkovú činnosť niekoľko organizácií a združení:
DHZ Zárečie, Základná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska, Folklórna skupina Zárečanka, Folklórna skupina Rozmarínek, Poľovnícke združenie Hrebienok, občianske združenie Rodičovské združenie pri ZŠ Zárečie, občianske združenie LA-VI-NA a MO Matice slovenskej.

Kultúra

O kultúrny a spoločenský život organizuje obecný úrad v spolupráci s obecným zastupiteľstvom – Zborom pre občianske záležitosti s FS Zárečanka a FS Rozmarínek. V obci sa koná viacero pravidelných akcií, ktoré majú korene v ľudových tradíciách, napr. fašiangový sprievod a stavanie mája, ale nemožno zabudnúť ani na: Oslava k Medzinárodnému dňu žien, Deň detí, Uvítanie detí do života, Deň obce Zárečie.
Okrem toho obec nezabúda ani na starších obyvateľov a tak každoročne organizuje stretnutie občanov v dôchodkovom veku a jubilantov s okrúhlym výročím od 70 rokov a tiež manželov, ktorí sa dožili výročia striebornej alebo zlatej svadby. Akcie sa uskutočňujú vo viacúčelovej budove kultúrneho domu

a obecného úradu. Okrem toho sa folklórne skupiny zúčastňujú mimo obce na rôznych vystúpeniach, slávnostiach a súťažiach.
Poľovnícke združenie Hrebienok organizuje výučbové podujatie „Škôlky bližšie k prírode“.

Šport

V areáli základnej školy sa nachádza telocvičňa, viacúčelové ihrisko s umelou trávou a hokejbalové ihrisko s umelým osvetlením. V miestnej časti Klecenec je vybudovaný relaxačný chodník pre peších turistov, ale i cyklistov.
Obec príležitostne organizuje turnaje v malom futbale, hokejbale, stolnom tenise.

Dobrovoľný hasičský zbor Záriečie

Hasiči majú na starosti zabezpečovanie prevencie pred požiarmi, pomoc pri požiarnych zásahoch. Zúčastňujú sa na cvičeniach a súťažiach a v prípade potreby vykonávajú dobrovoľnícku brigádnickú činnosť pre obec.

1.3.4. Nezamestnanosť

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo pracuje v rôznych odvetviach hospodárstva a poväčšine dochádza denne za prácou.
Štatistické údaje v tejto oblasti sú dosť relatívne čísla. Každá inštitúcia si vedie svoju vlastnú štatistiku podľa vlastných kritérií. Obec nemá k dispozícii informácie o zamestnaní svojich občanov, k dispozícii sú iba údaje z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý vedie evidenciu uchádzačov o zamestnanie (tento údaj však nezahŕňa celkový počet nezamestnaných z dôvodu chýbajúcich údajov o dobrovoľne nezamestnaných). Taktiež nie je k dispozícii údaj o počte osôb, ktorí pracujú v zahraničí.
Skrytú nezamestnanosť, t. j. nezamestnanosť ľudí, ktorí nie sú evidovaní ako uchádzači o zamestnanie, alebo boli z evidencie z rôznych dôvodov vyradení, nie je možné zistiť. Taktiež počet evidovaných nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie nekorešponduje s počtom občanov nachádzajúcich sa v hmotnej núdzi.
Najmenšie šance umiestniť sa na trhu práce majú hlavne starší občania nad 55 rokov, taktiež absolventi škôl, občania so zmenenou pracovnou schopnosťou, občania s nízkou úrovňou vzdelania a dlhodobo nezamestnaní. Kým pre starších ľudí je typické, že nie sú schopní pružne reagovať na zmenu trhu práce, absolventi škôl majú problém nájsť si svoje prvé zamestnanie kvôli nedostatočnej praxi.
Nezamestnanosť v regióne je na nižšej úrovni ako je celoslovenský priemer, ale na druhej strane badať odliv obyvateľstva za prácou z nášho územia. V dôsledku tejto skutočnosti obec zaznamenáva nepriaznivý trend vo vývoji ekonomiky a preto by mal podporovať aktivity podnikateľského sektora pri vytvorení nových pracovných miest.

1.3.5. Sociálne znevýhodnené skupiny

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale najmä skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú. Ide o subjekt, ktorý je definovaný spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, t. j. od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach. Veková štruktúra, ktorá je v súčasnosti relatívne stabilizovaná má vzhľadom k vysokému rastu indexu starnutia a indexu ekonomickej závislosti jednoznačnú tendenciu ďalšieho a trvalého nárastu poproduktívnej kategórie populácie v komunite, čo je vo väzbe na ďalšie skutočnosti významným faktorom a indikátorom pre plánovanie sociálnych služieb pri ktorých je nevyhnutné venovať vzrastajúcu pozornosť práve tejto vekovej kategórií, nakoľko starnutie nie je možné žiadnym spôsobom zastaviť.

Z dostupných demografických údajov na základe štatistického predpokladu sme vypočítali počet občanov, ktorí budú potrebovať istú formu sociálnej pomoci, prípadne sociálnych služieb. Použili sme pri tom orientačné údaje, ktoré vymedzujú potrebu sociálnych služieb vo vzťahu k veku, miere závislosti na pomoc pri sebaobsluhe a zdravotného postihnutia.

Sociálne znevýhodnené skupiny v našej obci môžeme rozdeliť na:
-seniori,
-nezamestnaní,
-deti a mládež,
-zamestnanci s nízkym vzdelaním,
-uchádzači o zamestnanie so zdravotným postihnutím,
-občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.

Sociálne dávky

V minulosti bola hodnota sociálnej dávky často krát vyššia ako minimálna mzda či iný príjem. V novom systéme dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke motivujú občana zmeniť jeho sociálnu a životnú situáciu.
Hlavným cieľom týchto zmien je, aby si ľudia vlastným pričinením, aktivitou či majetkom pomohli a neboli závislí od sociálnych príjmov.
Pomoc v hmotnej núdzi upravuje zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoc v hmotnej núdzi a zákon o zmene a doplnení niektorých zákonov, platných od 1. 1. 2004.
Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a osôb, ktoré sa s ním spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a tieto osoby, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Jednorazovú dávku v hmotnej núdzi možno poskytnúť občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré sa s ním spoločne posudzujú, ktorým sa vypláca dávka a príspevky najmä na úhradu mimoriadnych výdavkov na nevyhnutné ošatenie, základné vybavenie domácnosti, zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa, na mimoriadne liečebné náklady.
Túto dávku možno poskytnúť do výšky preukázaných skutočných nákladov, najviac však do výšky trojnásobku životného minima. V súčasnosti dávku vypláca samospráva.
Deti poberateľov dávky v hmotnej núdzi majú nárok na dotáciu na stravu. Dotáciu na stravu môžu čerpať žiaci základných škôl a deti v materských školách, stravujúce sa v školskom zariadení.

Seniori
Identifikácia problémov:
-chýba terénna sociálna služba,
-osamelí seniori so zdravotnými problémami,
-málo informácii o poskytovateľoch sociálnych služieb,
-nie je vyriešená bezbariérovosť v obci .
Služby určené seniorom sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácií vyžadujúcej podporu komunity, je možné charakterizovať túto skupinu týmito spoločnými prejavmi: predlžovanie individuálneho aj priemerného veku, nárast miery chorobnosti a tým aj závislosti na sociálnej pomoci, vdovstvo – skôr, či neskôr strata životného partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny, stále existujúci využiteľný potenciál jedincov k aktivitám vo svoj prospech aj v prospech komunity.
Z hľadiska početnosti ide i jedinú sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu premietajúcu nárastu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity.
Občania nad 60 rokov tvoria vyše 16 % z celkového počtu obyvateľov, to znamená, že tvoria najväčšiu skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby. Keď porovnáme jednotlivé roky, tak vidíme, že počet ľudí predproduktívneho veku z roka na rok klesá a počet poproduktívnych narastá.

Podľa prepočtov bude opatrovateľskú službu v blízkej budúcnosti permanentne potrebovať 5 – 7 obyvateľov a umiestnenie v sociálnom zariadení 3 obyvatelia.

Opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba je starostlivosť v domácom prostredí, zatiaľ je to jediná forma terénnych sociálnych služieb v komunite obce pre kategóriu seniorov. Obsah a rozsah ich poskytovania je prevažne zameraný na samotnú a limitovane chápanú opatrovateľskú službu poskytovanú len v časovo úzko vymedzenom rozsahu, ktorý dovoľuje vykonávať len vlastné úkony pomoci a ošetrovateľských činností. Poskytovanie opatrovateľskej služby je zabezpečené podľa platného VZN 2/2009 a Dodatku č.1.
Táto služba je zapísaná do Registra poskytovateľov sociálnych služieb Trenčianskeho samosprávneho kraja, obcou Zárieče.

Nezamestnaní a zamestnanci s nízkym vzdelaním

Identifikácia problémov:
-skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie,
-chýbajú možnosti zamestnať obyvateľov s nízkym vzdelaním,
-chýba systém motivácie a sprevádzania pre rozvoj zamestnanosti – agentúra podporovaného zamestnávania, príležitostných prác, podporovanej práce,
-narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami,
-nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou odborníkmi, ÚPSVaR.
V spolupráci s ÚPSVaR, obec organizovala verejnoprospešné práce alebo menšie obecné služby. V rámci tejto činnosti podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. Dlhodobo nezamestnaní občania sa stavajú čoraz väčším problémom. Najčastejším dôvodom dlhodobého zotrvávania v režime nezamestnanosti je ich nedostatočné alebo minimálne vzdelanie a nízka zručnosť pre potreby trhu práce. Túto skupinu nezamestnaných charakterizuje predčasné ukončenie vzdelania, nevyhovujúca kvalifikácia z pohľadu ponuky voľných pracovných miest, strata pracovných návykov a motivácia pracovať, čím sa stavajú neuplatniteľnými na trhu práce. U dlhodobo nezamestnaných klesá s časom aj sebavedomie a tým aj schopnosť prezentovať sa pred potenciálnym zamestnávateľom.
Podprogram Aktivačné služby – Malé obecné služby sa týka aktivít v obci, údržby verejných priestranstiev, obecných budov, zberu separovaného odpadu v obci, prostredníctvom nezamestnaných občanov pracujúcich v obci v rámci aktivačných prác a zamestnaných v spolupráci s úradom práce. Do tohto programu obec momentálne nie je zapojená. V prípade možnosti náklady na činnosť sú zabezpečené z ÚPSVaR Považská Bystrica.
Proces poklesu nezamestnanosti sa snaží ÚPSVaR podporovať organizovaním rekvalifikačných kurzov, tak aby spĺňali požiadavky budúcich zamestnávateľov a zároveň uchádzačov o zamestnanie, ale aj zamestnávateľov motivovať prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce – zákon o službách zamestnanosti č. 5/2004.

Deti a mládež

Identifikácia problému:
-deti zo sociálne slabších rodín majú stravovacie problémy,
-nevhodné trávenie voľného času,
-rodiny s deťmi sú často na hranici životného minima,

Mládež v obci nie je organizovaná, infraštruktúra na zabezpečenie činnosti voľného času sa nachádza v Kultúrnom dome v spolupráci s obecným úradom, športový areál ZŠ s MŠ Zárieče, multifunkčné ihrisko.

Hlavnou úlohou kultúrneho strediska v obci Záriečie je udržiavať, podporovať a rozvíjať kultúrne a duchovné hodnoty, starať sa o národné kultúrne dedičstvo, rozvíjať miestne a celonárodné hodnoty a tradície, podieľať sa na vytváraní nových, podporovať a rozvíjať na dobrovoľnej báze tvorivé záujmovo-umelecké, vzdelávacie a voľno časové aktivity jednotlivcov i rôznych skupín obyvateľstva.
V obci je možnosť športového vyžitia mládeže.
Funguje vzájomná spolupráca Obecného úradu v obci Záriečie so školou. Deti sa aktívne zapájajú do podujatí organizovaných obcou, napr. pre dôchodcov, pre matky na Deň matiek, stavania mája. Sú pre nich organizované Mikulášske oslavy, detský karneval, Deň detí...
Obec má vypracovanú vlastnú legislatívu na podporu detí zo sociálne slabších rodín.
Zásady poskytovania finančnej podpory pri stravovaní sociálne odkázaných detí v školskej jedálni v prípade potreby je riešené prostredníctvom ÚPSVaR.

Obec momentálne nemá deti umiestnené v náhradnej rodinnej starostlivosti. Obec má vypracovanú vlastnú legislatívu ohľadne sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately. Napriek týmto skutočnostiam treba myslieť na vznik krízovej situácie v rodine a na ochranu práv a právom chránených záujmov detí. Obec poskytuje pomoc v naliehavých prípadoch, ak je život dieťaťa ohrozený, alebo je ohrozený jeho psychosomatický vývoj.

Obec má schválené:

-VZN č 1/2012 o výške príspevku za pobyt dieťaťa v materskej škole, o výške príspevku na čiastočnú úhradu nákladov v školskej jedálni, o výške príspevku na čiastočnú úhradu nákladov na činnosť školského klubu detí, o mieste a čase zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v Základnej škole s Materskou školou podľa Zák. č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon), vrátane platného dodatku.
-VZN č. 2/2012 o podmienkach poskytovania jednorazových sociálnych dávok
-VZN č. 2/2009 o opatrovateľskej službe

Zdravotne postihnutí

Identifikácia problému:
-je málo informácii o poskytovateľoch sociálnych služieb,
-nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou, odborníkmi
chýba možnosť zamestnať zdravotne postihnuté osoby,
-nie je vyriešená bezbariérovosť v obci,
Skupina občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré sú buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy.
Z hľadiska charakteru postihnutia rozdeľujeme občanov so zdravotným postihnutím do 5 základných kategórii:
-mentálne a psychické postihnutia,
-zmyslové postihnutia,
-postihnutia pohybového aparátu ,
-kombinované postihnutia,
-ostatné postihnutia (mnohé majú charakter civilizačných ochorení).
Každá z uvedených kategórii postihnutí má rozdielne dopady na sociálne následky postihnutia a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti pri ich uspokojovaní. Zákon o sociálnych službách venuje dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb, čo sa týka sortimentu, ich druhov ako aj foriem poskytovania. Mimo oblasť sociálnych služieb je najdôležitejším právnym predpisom v novej legislatíve podpora sociálneho začlenenia fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti.

V spolupráci s ÚPSVaR je možnosť vytvorenia chránenej dielne pre zamestnanie zdravotne postihnutej osoby. Zároveň je potrebné zvyšovanie informovanosti o možnosti zamestnávania sociálne vylúčených občanov v podnikateľskom sektore.
V obci nefunguje miestna organizácia Zväzu postihnutých osôb, ale je v organizácii v meste Púchov.

Treba vypracovať a schváliť nasledovne:
V spolupráci MO zdravotne postihnutých a na základe vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie treba vyriešiť bezbariérovosť v obci.

Občania so sociálnymi a spoločenskými problémami

Identifikácia problému:
-chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na pomoc,
-chýbajú preventívne sociálne opatrenia a financie,
-narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami,
-skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie,
-informácie pre občanov o možnostiach sociálnej pomoci nie sú dostatočné a na požadovanej úrovni
násilie v rodinách spojené so závislosťou na alkohole a psychickými ochoreniami,
-pasivita občanov riešiť veci verejné,
-vandalizmus, násilie, drogové závislosti, alkohol.
Svojím zložením ide o najrôznorodejšiu sociálnu skupinu, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé. K tejto sociálnej skupine zaraďujeme:
-občanov bez prístrešia,
-občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby,
-dlhodobo nezamestnaní občania - občania spoločensky neprispôsobiví - závislí občania.
Vzhľadom k rôznorodosti skupiny a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupín a zvlášť v niektorých jej kategórii len odhadnúť. Kategória, ktorá z tejto cieľovej skupiny potenciálnych klientov si vyžaduje osobitnú pozornosť, analýzu a prístup. Táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou exklúziou. Ich sociálna situácia už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhodobej, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere. Treba podotknúť, že dlhodobé sociálne dávky a príspevky udržiavajú ľudí v pasivite, nevplývajú na ľudí motivačne, aby zmenili svoju sociálnu a životnú situáciu.
Obec v rámci svojich finančných možností podporuje ich začlenenie do spoločnosti. Ak vezmeme prevenciu ako celok od sekundárnej po primárnu, ako predchádzanie vzniku nežiaducich spoločenských situácií včasným odstraňovaním ich príčin, tak zameranie sociálnej prevencie by malo byť najvyšším princípom predchádzania patologických javov a krízovým situáciám v rodinách.
Treba zvážiť možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi, aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom. Vyhľadávanie, nápravné a rehabilitačné postupy na dosiahnutie pozitívnej zmeny spadajú pod kompetencie samosprávy, aby mohli v súčasnosti s rodinou zabezpečiť základné životné podmienky. Na to, ale v samospráve často nie je dostatok vzdelaných a odborne fundovaných sociálnych pracovníkov a problém je aj v nízkej výkonnosti ekonomiky, ktorá nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na sociálnu prevenciu.

1.4. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

Pri spracovaní analýzy vychádzame z manuálu, ktorý vypracoval kolektív autorov Socioklubu: Metodika socio - demografickej analýzy vybavenosti územných celkov službami sociálnej starostlivosti (Obce, města, regiony a sociální služby, Praha, 1977).
Zvolená metóda analýzy umožňuje porovnať predpokladanú potrebu sociálnych služieb s existujúcimi službami pre identifikované skupiny občanov a určiť: - dostatočnosť/ nedostatočnosť jednotlivých druhov a typov sociálnych služieb proporcionálnosť/ vyváženosť rozloženia sociálnych služieb

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce. Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensky - ekonomického systému došlo k prerozdeleniu zdrojov a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor. V obci nepôsobí sociálne zariadenie, v ktorom mohli byť umiestnení prijímatelia sociálnej služby odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby. Sociálne služby pre túto sociálnu skupinu v súčasnosti zabezpečuje aj rodina s využitím ďalších systémov sociálneho zabezpečenia a pomoci cez dávky. Na koordináciu sociálnej služby obec má vytvorenú funkciu sociálneho pracovníka – na posúdenie problému fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci. V blízkosti obce sa nachádza sociálne zariadenie, kde je možnosť zabezpečiť potrebné sociálne služby, i keď v poslednej dobe badať ťažkosti s umiestnením odkázaných na pomoc v zariadeniach. Bolo by účelné vytvorenia sociálneho zariadenia pre potreby obce ako aj regiónu v spolupráci buď s VÚC, regionálnym združením obcí alebo s tretím sektorom, nakoľko za niekoľko rokov kvôli prestarnutiu obyvateľstva vznikne problém so sociálnymi službami v regióne. V prípade záujmu obec podporuje aktivity subjektov na vytvorenia sociálneho zariadenia v obci.

Obec poskytuje najmä tieto sociálne služby:
-dohľad nad nesvojprávnymi občanmi (spolupráca s okresným súdom),
-funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok,
-stretnutia seniorov,
-pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....).
-opatrovateľská služba
-poskytovanie finančnej podpory odkázaným.

1.5. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Obec Záriečie v budúcnosti počíta s nárastom počtu obyvateľov z dôvodu blízkosti k mestu Púchov najmä v kategórii predproduktívneho a produktívneho veku, je potrebné počítať aj s celoslovenskou tendenciou starnutia populácie a čoraz väčšími požiadavkami na sociálne služby najmä pre občanov v poproduktívnom veku. Štatistické údaje nám ukazujú postupný nárast obyvateľstva v poproduktívnom veku a klesanie počtu detí.

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov obce sú zabezpečené. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby by bolo vhodné sa orientovať na:
rozšírenie formy sociálnych služieb podľa konkrétnych požiadaviek na zabezpečenie:
a, poskytovanie sociálnej služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia,
b, nepriaznivého zdravotného stavu,
c, dovŕšenia dôchodkového veku,
d, terénnej sociálnej služby
rozšírenie bytovej výstavby – podpora opráv existujúcich obydlí, nárast obyvateľstva, omladiť obec
vyriešiť bezbariérovosť v obci

podpora vytvorenia sociálneho zariadenia pre potreby obce
vypracovať a schváliť chýbajúcu miestnu legislatívu v oblasti sociálnych služieb
rozšíriť možnosť stravovania odkázaných osôb
vybudovanie cyklotrasy – zabezpečenie aktívneho športového vyžitia starších občanov a mládeže, najmä s ohľadom na ich bezpečný presun medzi susednými obcami

1.6. SWOT analýza v sociálnej oblasti

Silné stránky:
-právo na poskytnutie sociálnych služieb je zaručené rovnako všetkým občanom,
-záujem komunity obce a jej oficiálnych zložiek o rozvoj sociálnej oblasti,
-vlastná legislatívna činnosť samosprávnych orgánov umožňujúca úpravu niektorých oblastí,
-sociálnych služieb podľa špecifických potrieb a podmienok komunity,
-pokoj vidieckeho prostredia,
-blízkosť turisticky atraktívneho mesta,
-existencia pedagogického dozoru,
-spolupráca obecného úradu so školami,
-existencia infraštruktúry na voľnočasové aktivity,
-existencia poskytovania sociálnych služieb – opatrovateľská služba,
-existencia zdravotnej infraštruktúry v blízkosti obce,
-nízka nezamestnanosť
-udržiavané tradície obce

Slabé stránky:
-nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby,
-nepostačujúci počet kvalifikovaných opatrovateľov, ktorí zabezpečujú poskytovanie sociálnych služieb,
-nedostatočná podpora tvorby pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie v oblasti sociálnych služieb,
-migrácia kvalifikovanej pracovnej sily za prácou do zahraničia,
-nepriaznivý demografický vývoj,
-nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb - migrácia mladej generácie,
-nie je vyriešená bezbariérovosť v obci,

Príležitosti:
-zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie lokálnych problémov,
-cielenie opatrení podľa miestnych potrieb,
-rozvoj svojpomocného riešenia miestnych problémov,
-rozširovanie spolupráce samosprávy a regionálnych združení obcí,
-práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií,
-podpora a rozvoj dobrovoľníctva,
-vzdelanie a rekvalifikácie dospelých občanov použiteľných pre trh práce preventívne programy pre občanov so závislosťami.

Hrozby:
-z dôvodu zvyšovania nákladovosti služieb riziko zvyšovania úhrad a riziko znižovania kvality,
-možný odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví,
-nefunkčnosť systému sociálnych služieb z dôvodu nedostatočného realizovania kompetencií,
-nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby,

-nedostatok finančných prostriedkov na samosprávnej úrovni na výkon kompetencií obce, v tom aj na zabezpečenie sociálnych služieb,
-postoje a predsudky zo strany zamestnávateľov pri poskytovaní pracovných príležitostí znevýhodneným sociálnym skupinám komunity,
-nízke príjmy seniorov im neumožnia platiť za služby,
-neisté finančné zabezpečenie už prebiehajúcich aktivít,
-hospodárska kríza,
-zvyšovanie segregácie a chudoby.

Vyhodnotenie pôsobiacich faktorov je zrejmé, že existuje nerovnováha v pomere rozsahu silných stránok k prvkom a javom, ktoré pôsobia ako slabé stránky. Počet a hlavne pôsobenia slabých stránok je v prevahe nad silnými. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak by tento stav v spoločnosti pretrvával a neriešil by sa, mohli by nastať negatívne javy ako:
-vznik a narastanie sociálneho napätia v komunite obce,
-pokles súčasnej úrovne už poskytovaných sociálnych služieb,
-pokles alebo strata dôvery v oficiálne orgány obce a ich schopnosť riešiť problémy v sociálnej oblasti.

2. Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb

2.1. Rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na rok 2026-2032 sú zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity, podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť, podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrvávajúce v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby, zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb.

Obec Zárečie sa snaží napĺňať tieto priority nasledovne:
-zabezpečuje najmä podporu opatrovateľskej služby u občanov, ktorí sú na tento druh sociálnej služby odkázaní so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí,
-v prípade potreby zabezpečenia poskytovania sociálnej služby v zariadení spolupracovať s najbližšími zariadeniami akreditovanými TSK,
-rozšíriť možnosť poskytovania stravovania starších a odkázaných osôb,
-pre občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami preskúmať možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi, aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom,
-aktivitami podporiť spoločensky neprispôsobivých obyvateľov na začlenenia do spoločenského života v obci,
-podpora poskytovania sociálnej služby v zariadení pre potreby obce,
-vyriešiť bezbariérovosť v obci,
-bytová výstavba a podpora obnovy bytového fondu v obci pre mladú generáciu.

Na dosiahnutie tohto cieľa využívať koordinovaný postup všetkých poskytovateľov sociálnych služieb v obci, s efektívnym využitím ich súčasných personálnych a finančných kapacít a so zameraním sa na získanie všetkých dostupných finančných zdrojov, vrátane prehodnotenia priorít obecného rozpočtu smerom k navýšeniu v oblasti sociálnych služieb.

2.2. Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb obce Zárieče úzko participuje na PHSR obce Zárieče. Čiastkovým cieľom je vytvoriť podmienky pre skvalitnenie spoločenského života v obci.
Nakoľko finančné možnosti obce v súčasnom programovom rozpočte sú ohraničené, je potrebné túto požiadavku zahrnúť do programového rozpočtu na roky 2026 – 2033 (podľa komunitného plánu na roky 2026 – 2033). Určite nie je v možnostiach obce realizovať tento zámer len z vlastných zdrojov. Zámerom môže byť vypracovaný projekt s využitím viac zdrojového financovania. Na jednotlivé priority rozvoja sociálnych služieb stanoví Obecné zastupiteľstvo obce Zárieče zodpovedné osoby a časový horizont realizácie.

2.3. Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Významnú úlohu v procese komunitného plánovania zohrávajú najmä miestni obyvatelia. Od nich sa očakáva, že vyjadria svoje požiadavky vo sfére poskytovania sociálnych služieb, a teda aj komunitného plánovania. Tento plán budú priebežne monitorovať, zodpovedne posudzovať a vytvárať aj jeho finančné zabezpečenie.
Účasť na komunitnom plánovaní:
-písomné návrhy občanov – preberá poverený pracovník za sociálnu oblasť,
-ústne návrhy občanov – na obecnom úrade sa vyhotoví úradný záznam o predloženom návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojim podpisom,
-účasť obyvateľov obce na verejnom zhromaždení.

Komunitný plán možno meniť:
-ak sa zmenia priority,
-získanie finančných prostriedkov na konkrétne potreby - nové návrhy na poskytovanie sociálnych služieb.

Časový horizont vyhodnocovania komunitného plánu:
-obecné zastupiteľstvo obce Zárieče minimálne 1x ročne prerokuje Správu o sociálnej situácii v obci a podľa zistených skutočností bude aplikovať zistené požiadavky a návrhy do komunitného plánu obce.

Priority rozvoja sociálnych služieb v obci Zárieče

Priorita č. 1
Opatrovateľská služba – zabezpečenie sociálnej služby pre obyvateľov so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí.
Časový horizont realizácie opatrenia – 2026 – 2033

Priorita č. 2
Sociálna služba v zariadení –zabezpečenie sociálnej služby v inom rozsahu ako vo vlastnom zariadení v registrovanom zariadení TSK.
Časový horizont realizácie opatrenia – 2026 – 2033 – bez osobitných požiadaviek na zdroje.

Priorita č. 3
Možnosť stravovania starších a odkázaných osôb.
Časový horizont realizácie opatrenia –2026 - 2033 – bez osobitných požiadaviek na zdroje.

Priorita č. 4
Spoločensky neprispôsobivé osoby.
Osobitný príjemca dávky
Začlenenie spoločensky neprispôsobivých osôb do spoločenského života
Časový horizont realizácie opatrenia – 2026 – 2033 - bez osobitných požiadaviek na zdroje.

Priorita č. 5
Vytvorenie sociálneho zariadenia pre potreby obce – denné centrum
Zabezpečenie sociálnej služby vo vlastnom zariadení registrovanom zariadení TSK
Časový horizont realizácie opatrenia – 2026 – 2033 – bez osobitných požiadaviek na zdroje.

Priorita č. 6
Vybudovanie bezbariérovosti v obci
Časový horizont realizácie opatrenia – 2026 - 2033
Zdroje financovania – dotácie a vlastné zdroje

Priorita č. 7
Bytová výstavba a podpora obnovy bytového fondu
Časový horizont realizácie opatrenia – 2026 – 2033
Zdroje financovania – dotácie a vlastné zdroje

Záver

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľudom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť ich zapojenie do bežného života v spoločnosti. Práve komunitné plánovanie by malo dať odpoveď na otázky ohľadne potrebných služieb v našej komunite, ako majú byť lokalizované, aké ľudské a finančné zdroje máme k dispozícii? Určite je prínosom prístup štátu, že vytvára legislatívny rámec na presun kompetencií v danej oblasti. No zároveň je potrebné upozorniť na nedostatočné finančné krytie daného zámeru zo strany štátu. Obec preto musí využívať aj iné zdroje financovania.

Je na samospráve, ako zabezpečí svoje poslanie vytvoriť pre občanov miesto pre dôstojný a plnohodnotný život. Slúži ku cti obyvateľom obce, že sa snažia plniť vytýčené ciele i v čase hospodárskej krízy, keď prostriedky na ďalší rozvoj obce zo štátneho rozpočtu boli značne obmedzené. Už len preto si zaslúžia pozornosť a podporu štátnych orgánov na zlepšenie životných podmienok tunajších ľudí.

Forma spracovania: Úplne spracované vo vlastnej réžií.
Obdobie spracovania: júl 2026

Dokument bol prerokovaný a schválený na Obecnom zastupiteľstve dňa 04.11.2026
Uznesenie OcZ č. 31/2026.

Peter Haluška
starosta obce